

ali obrnjeni na glavo. Razporejeni so lahko v krogu, zvezdasto, križno ali eden ob drugem. Lahko so položeni v jamo, tlakovano z bronastimi pogačami ali kamni. Predmeti so lahko v keramični ali kovinski posodi, v lesenem zaboju ali zaviti v omot iz organske snovi.

Tretji korak pri interpretaciji je povezava najdiščnih okoliščin in strukture depoja.

Uvodni članek zaključuje katalog, v katerem so zbrane posamezne najdbe in depoji, ki so bili najdeni v "nenavadni" legi ali na "pomenljivem" kraju.

Drugi del prinaša objave dozda neobjavljenih, delno ali nezadovoljivo objavljenih depojev. Carol Kacsó objavlja depoja iz Arpășela in Lăschie, Ion Motzo-Chicideanu in Georgeta Iuga depo iz Bogdan Vode, Nicolae Chidioșan in Tudor Sorocceanu depo iz Galoșpetreujă, Tudor Sorocceanu in Țva Lakó depo Dragu II, Tudor Sorocceanu depo iz Gîrbăuța, Ioan Al. Aldea in Horia Ciugudean depo Vințu de Jos III. Nikolaus Boroffka in Sabin A. Luca objavljata kovinske najdbe iz šolske zbirke v Beliuju, Florin Medelet depo iz Fratelișe, Alexandru Vulpe in Viorel Capitanu depo iz Giosenișă, Constantin Iconomu depo s kalupi iz Brădicești. Ion Ioniță in Octavian Liviu Șovan objavljata nekaj posameznih najdb iz Moldavije in Sedmograškega, Ion Motzo-Chicideanu in Dan Lichiardopol depo iz Străoștișă in Viorica Enăchiuc depo iz Driduța.

Primož PAVLIN

Claus Weber: *Die Rasiernmesser in Südosteuropa*. Prähistorische Bronzefunde 8/5, Franz Steiner Verlag, Stuttgart 1996. ISBN 3-515-06516-4. 285 strani, 68 tabel.

V petem zvezku osmega oddelka serije PBF Claus Weber predstavlja bakrene in bronaste britve iz jugovzhodne Evrope. Rokopis je bil končan leta 1985, v letih 1990-1993 ga je avtor dopolnil z novejšo literaturo.

Zaradi tipoloških, horoloških in kronoloških razlik je gradivo razdeljeno na dva dela. Oba dela se začeta z uvodnim poglavjem, v katerem avtor govori o tipologiji, zgodovini raziskav, proizvodnji, izvoru, razporejenosti, funkciji in kronologiji britev.

V prvem delu so zajete dvo- in enorezne britve iz južne južne Evrope (Grčija in Albanija).

Dvorezne britve so po obliki rezila, številu in legi lukenj za zakovice, obliki ročajne plošče oz. ročaja razdeljene na tipe (I-IV) z različicami (I a,b; II a-c; III a-i; IV a,b). Različice III a in e-h so razdeljene še na dve (1, 2) podrazličici. Obravnava dvoreznih britev se zaključuje z britvami, ki imajo nastavek za ročaj - različici Gourina in Platanos ter italški tip Pertosa.

Oblika rezila, širina rezila, oblika hrbta rezila, prehod rezila v ročaj in oblika ročaja so kriteriji po katerih so razdeljene enorezne britvene tipe (I-V) z različicami (I a-c; II a-c; III a,b; IV a,b; V a,b).

V drugem delu so predstavljene britve iz srednje južne Evrope (Madžarska, Romunija, Slovenija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Jugoslavija, Bolgarija in Makedonija).

Katalog se začne z enoreznimi bakrenimi britvami tipa Cucuteni. Sledijo dvorezne britve: britve tipa Onstmettingen, britve z globokim izrezom na rezilu, razdeljene na različice Vatin, Ciumesti in Cruceni, britve tipa Nynice, severnopontske britve tipa III, britve s predrtim rezilom tipa Radzovec, Jurka vas, Großmugl z različicami Mixnitz, Mesić in Großmugl, britve tipa Piliny, britev s polnim rezilom in s trnastim ročajem, britve s polnim ročajem z obročkom, britve tipa Morzg z različicama Morzg in Drazovice in različne britve, ki odstopajo od navedenih tipov.

Enorezne britve so razdeljene na tipe Oblekovice, Hernnbaumgarten, Určice in Grapska. Britev z Gradine Korita zaenkrat nima primerjav. Sledi skupina italških britev s tipi Tarquinia, Zambana, Monterozzi, Grotta Gramiccia, Benacci, S. Francesco in Bisenzio.

Tretji del knjige je povzetek.

Primož PAVLIN

La Necropoli Laziale di Osteria dell'Osa. A cura di Anna Maria Bietti Sestieri. Soprintendenza archeologica di Roma I. Quasar, Roma 1992. ISBN 88-7140-060-7. 3 zvezki: 905 strani teksta s 176 slikami med tekstom, 623 tabel grobnih pridakov in 52 preglednic s tipološko razvrščenimi grobnimi pridatki, tlorisi in preseki.

Nedvomno lahko obsežen korpus treh debelih zvezkov kataloška objave villanovskega in razvitoželeznodobnega grobišča iz Ose v Laciju že uvodoma označimo kot delo, ki vnaša nove, mnogo višje standarde tako pri terenskih postopkih pridobivanja relevantnih podatkov iz izkopavanja grobišč, kot tudi pri njihovi obdelavi in nenazadnje pri zaključni publikaciji.

A. M. Bietti Sestieri je urednica in glavna avtorica objave raziskav, ki so pod njenim vodstvom počele med leti 1973 in 1986. V teh letih je bila zaposlena kot konzervator za arheologijo bronaste in železne dobe na Soprintendenci za Lacij v Rimu, danes pa je na podobnem delovnem mestu na Soprintendenci za Abruzzo. Med arheologi, ki se ukvarjajo z raziskavami bronastih predmetov pozne bronaste dobe, je znana predvsem po objavi kovinske proizvodnje na apeninskem polotoku med 13. in 11. st. pr. n. š. (Bietti Sestieri 1973), v domovini pa tudi kot ena prvih raziskovalk bronaste in železne dobe, ki je v veliki meri povzela metodološki aparat in tiste pristope k arheološkim razlagam, ki jih je uvajala anglosaška procesualna arheologija. Znana je npr. njena polemika s starostjo italijanske protozgodovinske arheologije Renatom Peronijem (Bietti Sestieri 1976-1977), v kateri je izpostavila potrebo po bolj raznovrstnih pristopih tudi v - po njenem mnenju - metodološko preveč konservativni in okosteneli italijanski poznoprazgodovinski arheologiji. Kakorkoli, dejstvo je, da avtorica v številnih delih bolj sintetične narave izvaja obširne teoretske uvode (v predstavljenem delu npr. na str. 43-47, kjer ji pomembno izhodišče za pristop k t. i. arheologiji smrti in študiju grobnih podatkov predstavljajo dela arheologov, kot so L. R. Binford, J. A. Tainter, J. M. O'Shea idr.; prim. tudi Bietti Sestieri 1996 in 1997, 371-375), iz katerih izhaja njen kredo v neke vrste multilinearni kompleksni evolucionizmu, ki pa, če naj je dovoljeno pripomniti, ni daleč od teoretskih izhodišč in praktičnih sintetičnih izpeljav njenega oponenta R. Peronija (prim. Peroni 1996). Vsekakor ostaja dejstvo, da so teoretska izhodišča za njeno monumentalno monografijo o grobišču iz Ose prispevala k izredni temeljitosti pri pridobivanju in analizi grobiščnih podatkov, nenazadnje pa tudi k njihovi večji izpovedni vrednosti.

Uvodna poglavja monografije nas seznanjajo z zgodovino raziskav tako v mikroregiji castiglionskega bazena v osrednjem Laciju (z osrednjim najdiščem antičnim mestom Lativov Gabii), kot na samam najdišču Osteria dell'Osa. Dalje je predstavljeno terensko delo v posamičnih izkopavalnih sezonah ter pregled arheoloških najdb na najdišču iz kasnejših obdobj. Drugi, najobsežnejši sklop (str. 43-549) je posvečen analizi grobnih podatkov, tako grobnih struktur, prostorski razporeditvi grobnih skupin, kot zelo natančno razdelani analizi grobnih pridakov in njihovi klasifikaciji. Raziskave so izvajali številni arheologi in specialisti za fizično antropologijo, določanje živalskih kosti, metalurgijo in kemijo. Med arheologi se poleg